

YENİ YAYINLARDAN ÖZETLER

Çocuklarda ve Ergenlerde Trikotilomani ve İlişkili Bozukluklar

Hanna GL. (1997) *Trichotillomania and related disorders in children and adolescents. Child Psychiatry Hum Dev, 27 (4): 255-68*

Trikotilomani, obsesif-kompulsif bozukluk ya da anksiyete bozukluğu tanısı alan on birer çocuk ve ergenden oluşan 3 grup, yapılandırılmış görüşmeler ve ölçeklerle değerlendirilmiştir. Her 3 grupta da içe vuruk (internalizing) belirtilerinin dışa vuruk (externalizing) belirtilerinden daha fazla olduğu görülmüştür. Trikotilomani olan 7 kişinin (64%) en az bir ek tanı aldığı anlaşılmıştır. Sonuçlar trikotilomaninin bu yaş grubunda kronik seyirli, içe vuruk belirtilerle birlikte giden ve psikiyatrik bozuklukların sıklıkla eşlik ettiği bir sorun olduğunu göstermiştir.

Dr. Fatih Ünal

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu ile Komorbidite Erken Başlangıçlı Mani Bir Gösterge mi?

Faraone S, Biederman J, Wozniak J ve ark. (1997) *Is Comorbidity with ADHD a marker for juvenile-onset mania? J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 36(8) 1046-1055.*

Bu çalışmada, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunun (DEHB), çok erken başlangıçlı manik bozukluk için bir gösterge olup olmadığı araştırılmıştır. Herhangi bir nedenle bir pediatrik psikofarmakoloji kliniğe başvuran 637 çocuk ve ergen arasından, DSM-III-R manik bozukluk ölçütlerini karşılayan 68 çocuk (12 yaş altı) ve 42 ergen (12 yaş üstü) seçilmiş; bu gruplar manik bozukluğu olmayan 527 çocuk-ergen ve sağlıklı

100 çocuk-ergen ile karşılaştırılmıştır. DEHB eş hastalanım oranı ile manik bozukluğun başlama yaşı arasında ters orantılı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre DEHB eş hastalanım oranı, çocukluk başlangıçlı manik bozukluk tanısı alan çocuklarda en sık, çocukluk başlangıçlı manik bozukluğu olan ergenlerde orta sıklıkta ve ergen başlangıçlı manik bozukluğu olan ergenlerde en az sıklıkta bulunmuştur. Bazı olgular için DEHB'nun çok erken başlangıçlı mani olguları ile ergen başlangıçlı manik bozukluk için bir ön belirtisi olabileceği bildirilmiştir. Çocukluk başlangıçlı mani olguları arasında klinik görünüm açısından fark bulunmamış olmasının, çocukluk başlangıçlı manik bozukluk tanısının klinik geçerliliğinin kanıtı olabileceği öne sürülmüştür.

Dr. Özlem Erman

Çocuklarda Sedasyonsuz Magnetik Rezonans Görüntüleme: Yapay Hazırlama

Rosenberg DR, Sweeney JA, Gillen JS ve ark. (1997) *Magnetic resonance imaging of children without sedation: preparation with simulation. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 36(6): 853-859.*

Magnetik Rezonans Görüntüleme (MRG) radyasyon olmaması nedeni ile diğer görüntüleme yöntemlerinden üstündür ve özellikle çocuklarda bu özelliği nedeni ile yeğlenmektedir. Fakat MRG değerlendirmesi öncesi çocukları hazırlamak erişkinlere göre çok güç olmaktadır. Sedasyon için kullanılan klorahidrat, tiopental, meperidin gibi güçlü merkezi sinir sistemi ilaçları çeşitli yan etkilere ve sorunlara neden olabilmektedir.

Bu çalışma farmakolojik sedasyon yapmadan, MRG ortamını taklit eden bir yapay ortamda çocuklar hazırlandığında başarılı bir MRG incelemesi yapılabileceği varsayımı ile yapılmıştır. Bu amaçla 6 ile 17 yaşları arasında olan, 16 sağlıklı çocuk ve psikotrop ilaç alan obsesif kompulsif

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 4(3) 1997

bozukluğu olan 16 çocuk çalışmaya alınmıştır. Yapay ortam ve asıl görüntüleme sırasında yaşanan gerginlik, kalp hızı izlenmesi ve öz- bildirim gerginlik ölçekleri ile değerlendirilmiştir. Ayrıca yine yaşları 6 ile 17 arasında değişen 10 sağlıklı çocuk yapay ortamda bulundurulmadan asıl görüntüleme işlemine alınmıştır.

Yapay ortamda bulundurulan tüm çocukların anlamlı olarak kalp hızlarında azalma ve öz- bildirim ölçeklerinden düşük puan aldıkları saptanmıştır. Herhangi bir 'kimyasal zaptetme' olmadan MRG çalışmasını başarılı olarak tamamlamışlardır. Yapay ortamda bulundurulmayan ve bilgilendirilip, eğitilmeyen çocuklarda kalp hızlarının ve ölçek puanlarının anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak farmakolojik sedasyon yapılmadan yapay ortam ile çocuklar başarılı bir şekilde MRG çalışmasına hazırlanabilmislerdir.

Dr. Berna Pehlivan Türk

İlaç Kullanmayan Otistik Erişkinlerde Triptofan Kısıtlamasının Etkileri

McDougle J, Taylor S, Cohen D ve ark. (1996). Effects of tryptophan depletion in drug free individuals with autistic disorder. Arch. Gen. Psychiatry, 53: 993-1000,

Bu çalışma, otistik bozukluk tanısı konmuş erişkin hastalarda akut triptofan kısıtlamasının biyokimyasal ve davranışsal etkilerini değerlendirmek amacı ile yapılmıştır.

İlaç kullanmayan ortalama 30.5 ± 8.5 yaşlarında olan 16'sı erkek ve 4'ü kadın 20 otistik hastaya, çift kör plasebo kontrollü olarak planlanan bir çalışmada kısa dönem triptofan kısıtlaması uygulanmıştır. Yirmidört saat triptofandan fakir diyet uygulandıktan sonra aminoasit karışımı verilen hastaların hemen o andaki (bazal), 180., 300. ve 420 dakikalardaki davranışları değerlendirilmiştir. Plazma serbest ve total triptofan düzeyleri bazal olarak ve aminoasit karışımı verildikten 5 saat sonra ölçülmüştür. Yedi gün sonra

kontrol testleri yapılmıştır.

Her iki test gününü tamamlayabilen 17 hastanın 11'inde (%65) kısa dönem triptofan kısıtlaması ile davranışsal belirtilerde anlamlı olarak kötüleşme olmuş ve 17 hastanın hiçbirinde kontrol testi sırasında klinik durumda bir farklılık oluşmamıştır. Triptofan kısıtlaması dönme, kanat çırpma, kendine vurma, etrafa vurma, sallanma ve parmak ucunda yürüme gibi davranışlarda anlamlı olarak bir artışa neden olmuştur. Ayrıca hastaların belirgin olarak daha az mutlu, daha az sakin ve daha çok kaygılı oldukları gözlenmiştir. Sosyal ilgide ve yineleyici hareket ve düşüncelerde bir değişime saptanmamıştır. Plazma serbest (%69) ve total (%86) triptofan düzeyleri triptofan içermeyen aminoasit karışımı verildikten 5 saat sonra azalma göstermiştir. Belirtilerinde anlamlı olarak alevlenme görülen hastaların bazal plazma total triptofan düzeylerinin Otizm Davranış Kontrol Listesi puanlarının, belirtilerinde değişime gözlenmeyen hastalara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bu araştırmanın sonuçları otistiklerde serotonin işlevinde bir bozukluk olduğunu düşündüren önceki çalışmaların sonuçları ile uyumlu bulunmuştur. Sonuç olarak yazarlar otizmin patogenez ve tedavisinde serotoninin rolüne ilişkin daha fazla araştırmalara gereksinim olduğunu vurgulamaktadır.

İnt. Dr. Barış İkitimur

Otistik Bozukluğu Olan Erişkinlerde Fluvoksamin İle Yapılan Çift-Kör Plasebo Kontrollü Bir Çalışma

McDougle CJ, Naylor ST, Cohen DJ, ve ark. (1996). Arc. Gen. Psychiatry, 53: 1001-1008.

Otistik bozukluk; sosyal iletişim ve etkileşimde bozulma, ilgi ve etkinlikler dağarcığında önemli derecede kısıtlılık ile belirgin bir bozukluktur. Otistik hastaların bir bölümünde serotonin sinir iletim dizgesinde bozukluklar saptanmıştır. Otizm belirtilerinin sağaltımı için etkin ve gü-

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 4(3) 1997

venli bir ilaç şu ara kadar geliştirilememiştir.

Bir çift kör, plasebo kontrollü çalışmada; otistik belirtilerin sağaltımında seçici serotonin geri alım inhibitörü olan Fluvoksaminin etkinliği araştırılmıştır. Bu amaçla, yaş ortalaması 30.1 ± 7.1 olan, 13'ü erkek, 2'si kadın toplam 15 otistik hastaya Fluvoksamin verilmiş ve yaş ortalaması 30.1 ± 8.4 olan, 14'ü erkek, 1'i kadın toplam 15 otistik hasta da plasebo grubuna alınmıştır. İlaç verilmeden önce ve ilaç verildikten sonra 4., 8., 12. haftalarda davranışsal değerlendirmeler yapılmıştır. Fluvoksamin 50 mg/gün olarak verilmeye başlanmış ve günde 50 mg/gün artırılarak 300 mg/gün dozuna kadar çıkarılmıştır.

Fluvoksamin verilen 15 hastanın 8'inde sağaltıma yanıt alınırken, plasebo grubunda bulunan hastaların hiçbirinde bir değişiklik saptanmıştır. Fluvoksamin yineleyici davranış ve düşünceleri azaltmada, uyumsuz davranış ve saldırganlığı azaltmada ve sosyal ilişkilerde özellikle dil kullanımının gelişmesinde plaseboya anlamlı olarak üstün bulunmuştur. Az sayıda hastada görülen hafif sedasyon ve bulantı yakınmaları dışında Fluvoksamin iyi tolere edilmiş, kardiyovasküler yan etkiler, diskinezi ve nöbetler gözlenmemiştir.

Özetle, Fluvoksamin erişkin otistik hastalarda görülen belirtilerin kısa dönem sağaltımında plasebodan daha etkili bulunmuştur.

İnt. Dr. Üzeyir Kalkan

Tetrahydrobiopterin Tedavisinin Altı Otistik Çocuk Üzerindeki Olası Etkileri - Klinik ve PET Bulguları: Pilot Çalışma

Fevnell E, Watanabe Y, Adolfsson J ve ark. (1997). Possible effects of tetrahydrobiopterin treatment in six children with autism - clinical and positron emission tomography data: A pilot study. Dev Med Child Neurology, 39:313-318.

Bu çalışmada, beyin omurilik sıvılarında katekolamin ve serotoninin biyosentetik yolundaki tirozin hidroksilaz enzimlerinin bir kofaktörü olan 6R-L eritro 5,6,7,8 - tetrahydrobiopterin (R-

BH4) düzeyi düşük olan otistik çocuklarda R-BH4 tedavisinin etkinliği değerlendirilmiştir. Buna ek olarak beyin dopaminerjik işlevleri (dopamin sentez hızı ve D2 reseptör bağlanması) pozitron emisyon tomografi (PET) yardımı ile incelenmiştir. Bu amaçla DSM III-R'ye göre otizm tanısı alan, 3 ile 5 yaş arasında ikisi kız, dördü erkek toplam altı çocuk, R-BH4 ile üç ay tedavi edilmişlerdir. Hastaların hepsinde zeka gerilği bulunmaktadır.

Klinik değerlendirme için PASS (Parental Satisfaction Survey) her 4 haftada bir ve Griffiths Geleşimsel Skalası tedaviye başlamadan önce ve tedavi bittikten 3 ay sonra uygulanmıştır. Tedavi sırasında bütün anne babalar çocuklarının sosyal işlevleri (özellikle göz teması ve iletişim kurma isteği) ve kullandıkları sözcük ve seslerin sayısına ilişkin bilgi vermişlerdir.

Tedavi öncesi R-BH4 düzeyi en düşük olan çocuk, PASS raporunda en yüksek puanı almıştır. Tedaviden sonra beyin omurilik sıvısında R-BH4 düzeyleri belirgin olarak artmıştır. Tedavi sonlandıktan 3 ay sonra yapılan Griffiths testinde, 6 çocuktan 5'inde çok az ilerleme olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde, ana babaların çocuklarının davranışlarına ilişkin değerlendirmelerinde sosyal alanda ve iletişim yeteneklerinde ilerleme bulunmuştur. Yan etki olarak bildirilen uyku sorunları ve saldırganlık, hastaların hiçbirinde tedavinin kesilmesine neden olmamış ve tedavi sonlandıktan sonra da kaybolmuştur.

R-BH4 tedavisi sonrası yapılan PET çalışmalarında kondat ve putamendeki D2 reseptör bağlanmasının %10 azalarak normal düzeye yaklaştığı görülmüş ve bu sonuç dopaminerjik işlev bozukluğu olabileceğini düşündürmüştür. Fakat PET bulguları yeterli bilgi ve sonuç verememiştir. Çalışmaya alınan çocukların etyoloji ve zeka düzeyleri açısından heterojen bir grup olmasının buna neden olduğu düşünülmüştür.

Sonuç olarak R-BH4 uygulamasının kolay olduğu, iyi tolere edildiği, ağır yan etkileri olmadığı, çocuklarda sosyal ve iletişim alanlarında ilerlemelere neden olduğu belirtilmektedir. Ancak daha uzun süreli tedavinin yapılabileceği çift kör araştırmalara gereksinim vardır.

İnt. Dr. Güliz Kiracıoğlu